

Valóban győzött az SPD? Brandenburg tartományi választási eredményei

Stefán Csaba

Valóban győzött az SPD? Brandenburg tartományi választási eredményei

Készítette: Stefán Csaba, kutató, MKI

A türingiai és szászországi tartományi választások után a brandenburgi tartományi választások három fontos kérdésről szóltak. A kormánykoalíció részéről maga a létezés értelme volt a kérdés; a most a kancellárt is adó szociáldemokrata SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands) számára a kérdés Olaf Scholz jövője volt; a kereszténydemokrata CDU (Christlich Demokratische Union Deutschlands) számára a saját kancellárjelöltjük, Friedrich Merz szereplése volt a fő kérdés; az AfD számára pedig az, hogy az első két keletnémet tartományhoz képest itt is vezető helyen végeznek-e majd.

Az eredmények tekintetében az SPD 30,9%-kal őrizte meg vezető pozícióját a potsdami székhelyű tartományban, ahol eddig minden választáson az első helyet szerezték meg. A szavazatok 29,2%-át szerezte meg az AfD, ezzel pedig a párt az eddigi legjobb eredményét érte el ebben a tartományban. Egyéni mandátumot csak az SPD és az AfD tudott nyerni. Jól tükrözi ez az eredmény a jelenlegi németországi hangulatot: most már nem azt mondják mint pár éve, hogy az AfD olyan erős mint az SPD, hanem pont fordítva, az SPD tudott olyan eredményt elérni mint az AfD. A harmadik helyet 13,5%-kal itt is a lényegében csak Sahra Wagenknecht személyével kampányoló, de vele helyben nem induló BSW (Bündnis Sahra Wagenknecht – Vernunft und Gerechtigkeit) szerezte meg, itt most a CDU kárára, akik a csalódáskeltő (még úgy is, hogy tradicionális nem erősek a tartományban) negyedik helyet szerezték meg a szavazatok 12,1%-ával. A zöldek, függetlenek és a Die Linke nem jutottak be a parlamentbe, a liberális FPD (Freie Demokratische Partei) pedig alig volt mérhető, az 1%-ot sem érték el. Ezzel a brandenburgi tartományi parlament is négy szereplős lett, de az eredmények tekintetében érdekes és valószínűleg nehéz koalíciós tárgyalások jöhetnek, hiszen az AfD még mindig tűzfal mögött van, de az SPD-CDU nagykoalíció jelenlegi állás szerint, egy hely híján, nem rendelkezne parlamenti többséggel.

Az SPD győzelme szinte egyedül Dietmar Woidkenak, a tartomány szociáldemokrata vezetőjének köszönhető. A népszerűségi versenyben a többi jelöltet (és a saját pártját) megelőző, föderális politikából kimaradó Woidke annyira erős jelöltnek számított Brandenburgban, hogy az egész kampányát a saját jövőjéhez kötötte: megfogadta, hogy ha nem az első helyet szerzi meg, lemond.

Ez a stratégia bejött neki. Valószínűleg még a CDU és a zöldek is ezért teljesítettek rosszabbul, mert Woidke szavazatokat tudott elszívni tőlük. Ezt támasztaná alá az is, hogy az előzetes mérésekkel szemben végül az SPD közel 4%-kal többet szerzett a vártnál (a CDU pedig 4%-kal kevesebbet). Annak ellenére is nőtt népszerűsége, hogy végül saját egyéni választókerületében nem ő, hanem az AfD-s jelölt végzett az első helyen. Van két másik oka is a győzelmének. Egyrészt a szociáldemokrata nyerőember nem az SPD, hanem a saját politikájával kampányolt, amelynek része volt, hogy az olyan kérdésekben mint a migrációs – és menekültpolitika, párttársaihoz képest is sokkal szigorúbban állt. Az SPD-s színekben indulás ellenére kimondatlan tény volt, hogy Olaf Scholznak megtiltották a Woidke melletti brandenburgi kampányolást. Másrészt pedig sokan az AfD ellenében szavaztak rá, amelyre megint csak indok többek között a 'kisebb' pártok rosszabbul teljesítése, és a rekordrészvétel (72,9%) is. Nem utolsó sorban pedig a tartományt Dietmar Woidke jól vezette az előző 11 évben: a választók, a migrációs politika kivételével (amelyet nem meglepően az AfD vitt), a legtöbb tradicionális szakpolitika tekintetében őt tartották a legkompetensebbnek.

Az eredmények hatnak a föderális politikára is – de paradox módon nem úgy, ahogy ezt a pártvezetések várhatóan kommunikálni fogják. A legjobb példa erre az Olaf Scholz vezette SPD és

kormánykoalíció, mely győzelemként adhatja el a tartományi választások eredményét, és ez, ha nem is megmenti, de késlelteti a jelzőlámpa-koalíció összedőlését. De a választás kontextusából épp az következik, hogy az eredmény egyáltalán nem tükrözi az SPD és a kancellár valós népszerűségét, ahogy azt Olaf Scholz kampányból való „kitiltása” is mutatta. Az SPD országos támogatottsága továbbra is 15% körül van. Ez hatványozottan igaz a koalíció két másik tagjára, a zöldekre és az FPD-re is. Bár továbbra is hangsúlyozandó, hogy egy egykori keletnémet tartományról van szó, ahol ezek a pártok általában sokkal gyengébbek, mégis jelzésértékű, hogy a zöldek kiestek a parlamentből, a szabaddemokraták pedig nem is mérhetőek. Mindenféle kommunikáció ellenére tehát a kormányzó koalíció továbbra is a felbomlás szélén áll.

Bár a pártvezetés látszólag mérsékelten csalódást keltő eredményről nyilatkozik, hiszen az előzetesen várakozással ellentétben nem nyertek, az AfD-nek a második hellyel azért van minek örülnie. Egyrészt, a blokkoló kisebbséget megint megkaparintották a parlamentbe, ami a nekik elérhető legnagyobb politikai fegyver megszerzését jelenti (a tűzfal miatt kormányra amúgy sem

jutottak volna). Másrészt, az AfD is jobban teljesített annál, mint amit az előzetes mérések mutattak (csak nem annyira jobban, mint az SPD). Harmadrészt pedig a statisztikai lebontások alapján, az SPD a 60 feletti szavazókkal nyerte meg a választást – a fiatalabb generációkban egyértelműen az AfD dominál. Mindent egybevetve tehát az AfD nagyon jó eredményt ért el, még ha nem is a legjobbat.

Az egyik, talán legfontosabb tényezőről kevesebb szó esik, fontos azonban kiemelni, hogy a tartományi parlamentbe jutó négy párt mindegyike – még ha eltérő intenzitással is – de migrációellenes, illetve a bevándorlás szigorítása mellett érvel. Az SPD Dietmar Woidke miatt, az AfD és a BSW alapból, a CDU pedig Friedrich Merz új kancellárjelölttel fordult ebbe az irányba (egyelőre kevésbé sikeresen). Ennek ellenére az AfD népszerűsége nem csökkent, sőt, növekedése hidegzuhanyként érheti azokat, akiknek az elképzelése az volt, hogy a migrációs politikára nagyobb odafigyeléssel végre vissza lehet hódítani a szavazóikat. Most már kijelenthető, hogy ez nem igaz. A szélsőséges párt húzóereje láthatóan világszemléletének egészéből ered, amely továbbra is ellentmond az SPD-nek, CDU-nak és a többi tradicionálisabb pártnak. Így hiába hangsúlyozzák a médiában, hogy az AfD sose lehet országosan vezető erő, a párt népszerűségének növekedésében nincs csak kifejezett szakpolitikai hozzáálláshoz köthető limit.

A BSW királycsinálóvá válhat a brandenburgi tartományi parlamentben. Sőt, a helyzet sokkal egyszerűbb, mint Szászországban vagy Thüringiában: jelenlegi állás szerint, ha az SPD itt nem köt velük koalíciót, nem lesz többségük a tartományi parlamentben. A két másik említett tartományi parlamentben az ottani pártok már inkább ódzkodnak a BSW-el való koalíciótól, annak az AfD-hez közel álló, háborúhoz és migrációhoz kapcsolódó álláspontja miatt, de Brandenburgban Woidke kényszerhelyzetben van, amennyiben nem fogadja el a kisebbségi kormányzást. Egy SPD-CDU koalíciónak nem lenne többsége, és ezzel a hozzáállással egy baloldali SPD-BSW felállás is alig esélyes jelenleg. Akár egy SPD-CDU-BSW koalíció is létre jöhet, de ezzel a CDU teljes egészében engedné át az ellenzéki terepet az AfD-nek.

Mindent egybevetve a Brandenburg tartományi választás sok tekintetben tényleg vízválasztónak számít, de nem feltétlen úgy ahogy a legtöbb párt azt akarta.